

ВИСНОВОК

щодо проєкту Постанови Верховної Ради України «Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України» (реєстр. № 15521)

Відповідно до статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» та доручення Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на своєму засіданні 28 серпня 2026 року (Протокол № ...) розглянув проєкт Постанови Верховної Ради України «Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України» (реєстр. № 15521), поданий Кабінетом Міністрів України.

Згідно з пунктом 11 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить розгляд і прийняття рішення щодо схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України.

Відповідно до частини першої статті 227 Регламенту Верховної Ради України програма діяльності Кабінету Міністрів України на строк його повноважень подається на розгляд Верховної Ради у місячний строк після сформування Кабінету Міністрів України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2026 року № 1028 затверджено Програму діяльності Кабінету Міністрів України та подано на розгляд Верховної Ради України.

Таким чином законопроєктом за реєстр. № 15521 пропонується схвалити Програму діяльності Кабінету Міністрів України, якою визначаються:

- 1) принципи діяльності Уряду;
- 2) програмні напрями роботи;
- 3) стратегічні цілі Уряду у межах кожного з напрямів роботи;
- 4) програмні, операційні цілі та завдання, що визначаються за окремими міністерствами у межах відповідних стратегічних цілей;
- 5) критерії та показники досягнення програмних цілей.

У межах предмета відання Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (далі - Комітет) слід звернути увагу на такі операційні цілі та завдання Програми діяльності Кабінету Міністрів України (далі – Програма):

1. У межах операційної цілі 3 Міністерства економіки та довілля України **«Розвиток людського капіталу»** (усі зі строком виконання – 2026-2027 роки):
 - забезпечити фундаментальну трансформацію ринку праці через ухвалення та впровадження нового Трудового кодексу України, Єдиної інформаційно-аналітичної системи «Обрій», масштабної програми перекваліфікації;

- забезпечити інституційну трансформацію Державної служби зайнятості в ефективний інструмент ринку праці та упровадження гнучких механізмів фінансування програм зайнятості для оперативного забезпечення потреб економіки і підтримки бізнесу;

- розробити та здійснити заходи з детінізації ринку праці та сприяння підвищенню легальної зайнятості.

2. У межах операційної цілі 3 Міністерства фінансів України **«Перетворення видатків на ефективні, прозорі та орієнтовані на результат»** (строк виконання – 2026-2027 роки):

- створити умови для формування достовірної інформації про результати діяльності та майновий стан суб'єктів державного сектору.

3. У межах операційної цілі 4 Міністерства у справах громад, територій та внутрішньо переміщених осіб України **«Якісний, безпечний, доступний, безбар'єрний і енергоефективний життєвий простір»** (строк виконання – 2026 рік):

- спростити розроблення комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад та врегулювати порядок взаємодії між центральними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування щодо безбар'єрності у фізичному, цифровому, соціальному, освітньому, публічному середовищах;

- забезпечити імплементацію норм Закону України «Про основні засади житлової політики України» щодо нових правових, економічних та організаційних засад реалізації права на житло з урахуванням потреб різних груп населення (внутрішньо переміщені особи, ветерани війни, військові, багатодітні родини, молодь), формування та наповнення фондів соціального житла.

4. У межах операційної цілі 1 Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України **«Доступна, ефективна та адресна соціальна підтримка відповідно до потреб і кризових викликів»**, серед іншого, визначено такі завдання (строк виконання – 2027 рік):

- осучаснити засади соціального захисту та сформувати цілісну і узгоджену систему соціальної сфери;

- забезпечити застосування прожиткового мінімуму як реального соціального стандарту та позбавити його невластивих функцій;

- забезпечити перехід від фрагментованих програм до інтегрованої системи підтримки сім'ї, поєднати виплати із соціальними послугами, працевлаштуванням, реабілітацією та житловою підтримкою відповідно до потреб;

- запровадити систему державного фінансування та закупівлі соціальних послуг загальнонаціонального значення через уповноважену організацію;

- створити цілісну систему доступних і якісних соціальних послуг у територіальних громадах;

- забезпечити розвиток центрів життєстійкості;

- створити передумови для функціонування державної системи обліку інформації про шкоду, завдану особистим немайновим правам фізичних осіб внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України;
- інтегрувати міжнародну гуманітарну допомогу з державними реєстрами та системами виплат через гуманітарний рахунок.

5. У межах операційної цілі 2 Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України **«Стійка і справедлива пенсійна система»** (строк виконання – 2027 рік):

- забезпечити розроблення та реалізацію комплексної пенсійної реформи (строк виконання – 2026-2027 роки);
- запровадити гарантовану соціальну виплату за віком і страхову частину, що прямо залежить від сплачених внесків;
- забезпечити трансформацію спеціальних пенсій у професійні пенсійні механізми;
- запровадити добровільну накопичувальну систему пенсійного забезпечення з автозаписом.

6. У межах операційної цілі 3 Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України **«Захист дітей та підтримка сімей із дітьми»** (строк виконання – 2027 рік):

- удосконалити механізми захисту дітей і забезпечення їх права на сімейне виховання;
- реалізувати новий пакет підтримки сімей з дітьми;
- забезпечити розвиток доступних послуг догляду за дітьми та підтримки батьківства;
- посилити комплексну підтримку дітей з інвалідністю та їх сімей;
- забезпечити соціальну підтримку дітей, які були депортовані або примусово переміщені внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України.

7. У межах операційної цілі 4 Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України **«Створення умов для незалежного рівня якості життя та повноцінної участі осіб з інвалідністю в суспільстві»** (строк виконання – 2027 рік):

- забезпечити реалізацію реформи оцінювання повсякденного функціонування в соціальній сфері на основі міжнародної класифікації функціонування;
- побудувати єдиний маршрут людини: лікування — реабілітація — протезування — соціальні послуги — освіта та/або працевлаштування;
- забезпечити підтримку зайнятості осіб з інвалідністю замість формального виконання квот робочих місць;
- удосконалити надання послуг підтриманого проживання, денного догляду, персональної асистенції та соціальної послуги «перепочинок сім'ї»;
- забезпечити розвиток активного довголіття, послуг з догляду і підтримки зайнятості людей старшого віку.

8. У межах операційної цілі 5 Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України **«Підтримка повернення, соціальної інтеграції та соціальної згуртованості»** (строк виконання – 2027 рік):

- побудувати єдиний маршрут соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб та людей, які повертаються, що поєднує оцінку потреб, ведення випадку (кейсменеджмент), соціальну адаптацію та інтеграцію;
- розширити доступ вразливих верств населення з числа внутрішньо переміщених осіб до соціальних послуг, зокрема для маломобільних осіб та осіб з інвалідністю.

9. У межах операційної цілі 1 Міністерства у справах ветеранів України **«Вдосконалення законодавства про Захисників і Захисниць державності та незалежності України»**:

- закріпити єдині стандарти та критерії оцінки послуг, які надаються ветеранам війни та членам їх сімей (2026 рік);
- розробити механізм впровадження ветеранської політики на регіональному та місцевому рівні та соціалізації ветеранів війни (2026 рік);
- унормувати питання щодо надання державних гарантій Захисникам і Захисницям державності та незалежності України (2027 рік).

10. У межах операційної цілі 2 Міністерства у справах ветеранів України **«Запровадження системи повернення ветеранів війни з військової служби (служби) до цивільного життя»** (строк виконання – 2026-2027 роки):

- забезпечити розвиток і реалізацію медичних та спеціальних програм для ветеранів війни, зокрема відновлення їх ментального здоров'я;
- забезпечити здійснення заходів з професійної адаптації ветеранів війни, надання державної допомоги на навчання дітям ветеранів війни, розвиток підприємницьких ініціатив ветеранів війни, працевлаштування, зайнятості та самозайнятості, зокрема шляхом запровадження цифрових сервісів;
- забезпечити підтримку ветеранів війни під час їх повернення з військової служби до цивільного життя шляхом удосконалення роботи фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб;
- забезпечити право ветеранів війни та членів їх сімей на житло.

11. У межах операційної цілі 3 Міністерства у справах ветеранів України **«Розвиток ветеранської інфраструктури»** (строк виконання – 2026-2027 роки):

- забезпечити будівництво державних ветеранських просторів;
- забезпечити розвиток цифрових сервісів Єдиного державного реєстру ветеранів війни;
- створити та розпочати функціонування Мультидонорського фонду підтримки ветеранів війни, а також забезпечити реалізацію проєктів Комплексного пакета допомоги НАТО) у сфері ветеранської політики.

12. У межах операційної цілі 4 Міністерства у справах ветеранів України **«Вшанування та увічнення»**:

- сформувати єдині стандарти функціонування військових кладовищ та секторів військових поховань (2026 рік);
- забезпечити розвиток мережі військових меморіальних кладовищ (2027 рік).

13. У межах операційної цілі 1 наскрізних питань державного управління **«Професійна, стабільна та приваблива державна служба із прозорим доступом»:**

- створити умови для залучення ветеранів війни до публічної служби шляхом підготовки рекомендацій щодо їх адаптації, навчання керівників і фахівців служб управління персоналом та проведення інформаційної кампанії (2026—2027 роки).

Критеріями і показниками досягнення цих цілей визначено, зокрема, такі:

1. Збереження зайнятості населення у 2026 році на рівні не нижче показника на 1 травня 2026 р. (10,4 млн. осіб), збільшення кількості зайнятих в економіці на 3 відсотки до показника на 1 травня 2026 р. (2027 рік).
2. Надано не менше ніж 4,6 млн. рекомендацій за результатами верифікації державних виплат та перевірки звітів про медичні послуги (2026—2027 роки).
3. Розширено охоплення базовою соціальною допомогою на 25 відсотків (2027 рік).
4. Забезпечено збільшення кількості центрів життєстійкості, що надають підтримку людям у складних життєвих обставинах до 735 (2027 рік).
5. Більше 180 тис. осіб отримали допомогу для догляду за дитиною віком до одного року (2026 рік).
6. Збільшено на 70 відсотків кількість сімей, забезпечених послугою раннього втручання (2026 рік).
7. Особи, які звернулися за протезуванням, забезпечені відповідними виробами в повному обсязі (2026—2027 роки).
8. Більш як вдвічі збільшено кількість осіб, яким надано послуги стаціонарного догляду та підтриманого проживання за принципом «гроші ходять за людиною» (2027 рік).
9. Підвищено частку офіційно працевлаштованих осіб з інвалідністю з 16 відсотків до 25 відсотків (2027 рік).
10. Розмежовано категорії осіб, які відстоювали державність та незалежність України. Близько 50 відсотків ветеранських послуг мають єдині стандарти (2027 рік).
11. Не менше 80 відсотків територіальних громад мають чіткий механізм впровадження ветеранської політики. Надано послуги понад 40 тис. ветеранам війни та членам їх сімей у сферах фізичного та психічного здоров'я, які не входять до програми медичних гарантій, надано понад 300 тис. ветеранів війни грошову допомогу для занять фізичною культурою та спортом. Забезпечено житлом понад 5 000 ветеранів війни та членів їх сімей шляхом виплати їм

грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення та оренду житлових приміщень. Професійною адаптацією скористалися не менше 4 000 ветеранів війни та членів їх сімей. Державну фінансову підтримку для започаткування або розвитку підприємницької діяльності отримали не менше 800 суб'єктів ветеранського підприємництва, створено та функціонують 4 сервіси щодо ветеранського підприємництва. Виплачено державну допомогу на навчання близько 11 000 дітей ветеранів війни (2026—2027 роки).

12. Розпочато будівництво понад 20 державних ветеранських просторів (2026—2027 роки). Створено і розпочато роботу Мультидонорського фонду підтримки ветеранів війни, забезпечено реалізацію проєктів Комплексного пакету допомоги НАТО у сфері ветеранської політики. Не менше 80 відсотків користувачів, які мали намір отримати витяг з Єдиного державного реєстру ветеранів війни через Портал Дія або мобільний додаток Дія, успішно отримали його (2026—2027 роки).

13. Сформовані єдині стандарти функціонування військових кладовищ та секторів військових поховань (2026 рік).

У цілому визначені Урядом завдання є актуальними та збалансованими, відповідають чинним стратегічним документам і євроінтеграційним зобов'язанням України, а значна частина з них давно знаходиться у фокусі уваги Комітету (напр., щодо інституційної трансформації Державної служби зайнятості, позбавлення прожиткового мінімуму невластивих йому функцій, запровадження накопичувальної системи пенсійного забезпечення та професійних пенсійних механізмів, удосконалення системи надання соціальних послуг, важливості будівництва державних ветеранських просторів, формування єдиних стандартів функціонування військових кладовищ та секторів військових поховань, побудови єдиного маршруту людини: лікування — реабілітація — протезування — соціальні послуги — освіта та/або працевлаштування).

Заслужовує схвалення обраний вектор трансформації соціальної підтримки — від застарілої категоріальної моделі до людиноцентричної, адресної та інтегрованої системи. У цьому контексті Комітет позитивно оцінює спрямування Уряду щодо інтеграції грошових виплат і соціальних послуг; заліку принципу оцінювання індивідуальних потреб та цифрового кейс-менеджменту; впровадження принципу «гроші ходять за людиною» та закупівлі послуг загальнонаціонального значення; розвитку мережі центрів життєстійкості, послуг догляду, активного довголіття та підтримки внутрішньо переміщених осіб.

Комітет також відзначає важливість визначення конкретних критеріїв і показників досягнення цілей, зокрема для оцінювання виконання Програми у майбутньому, та водночас звертає увагу на окремі недоліки:

1) поряд з цілком конкретними показниками (понад 180 тис. осіб отримали допомогу для догляду за дитиною віком до одного року; виплачено державну допомогу на навчання 11 тис. дітей ветеранів війни) окремі показники та критерії мають занадто загальний характер і потребують деталізації

(забезпечено перехід від чинної фрагментованої пенсійної системи до нової моделі);

2) частина завдань в межах операційних цілей взагалі не має відповідних критеріїв чи показників виконання (забезпечити застосування прожиткового мінімуму як реального соціального стандарту та позбавити його невластивих функцій; забезпечити розвиток активного довголіття, послуг з догляду і підтримки зайнятості людей старшого віку), у зв'язку з чим здається декларативною;

3) сумнівність належної оцінки досягнення визначених завдань зумовлюють ті показники, які передбачають виключно механічний кількісний приріст (збільшення кількості залучених надавачів послуг, відкритих центрів життєстійкості чи отримувачів допомоги тощо) і не містять жодних якісних критеріїв;

4) окремі показники не відповідають змісту завдання (напр., критерій щодо кількості наданих рекомендацій за результатами верифікації державних виплат та перевірки звітів у контексті контролю за бюджетними видатками не відображає якісних змін у методології бухгалтерського обліку, фінансової звітності чи оцінки майнового стану, а сам кількісний показник у 4,6 млн. рекомендацій не вимірює рівень їх врахування чи обсяг попереджених порушень).

Викликає сумніви реалістичність виконання завдань у повному обсязі у визначені вкрай короткі строки (не пізніше кінця 2027 року), адже цього недостатньо для впровадження нового Трудового кодексу України, переходу до нової моделі пенсійної системи, забезпечення реалізації реформи оцінювання повсякденного функціонування в соціальній сфері на основі міжнародної класифікації функціонування та ін.

Крім того, в пояснювальній записці Уряд зазначає, що реалізація Програми здійснюватиметься в межах видатків, передбачених у державному бюджеті на відповідні роки, а також за рахунок міжнародної фінансової та технічної допомоги, інших джерел, не заборонених законодавством. Це зумовлює цілком справедливі побоювання, зважаючи на те, що виконання низки завдань (напр., осучаснити засади соціального захисту та сформувати цілісну і узгоджену систему соціальної сфери; забезпечити право ветеранів війни та членів їх сімей на житло; забезпечити розвиток мережі військових меморіальних кладовищ), вочевидь, потребуватиме додаткових видатків державного та місцевих бюджетів.

Також Урядом не було враховано низку критично важливих питань, на необхідність вирішення яких Комітет неодноразово наголошував.

1. У межах операційної цілі 3 Міністерства економіки та довкілля України «Розвиток людського капіталу»:

а) попри визначення цілі збільшення кількості зайнятих на 3 відсотки у 2027 році, у Програмі *відсутні інструменти активної політики зайнятості*.

Одночасно запропоновані на сьогодні підходи щодо трансформації Державної служби зайнятості створюють ризик зміщення фокусу із захисту застрахованої особи на задоволення поточних потреб роботодавців та порушення базового принципу системи загальнообов'язкового соціального страхування на випадок безробіття, який передбачає прямий зв'язок виплат із сплаченими внесками та страховим стажем. Так, в умовах суттєвого обмеження тривалості та розміру виплат по безробіттю під час воєнного стану, ресурси Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття значною мірою витрачаються на підтримку сервісів для бізнесу (ваучери на навчання, гранти для роботодавців, компенсації за працевлаштування та ін.), а гарантії щодо реального подальшого працевлаштування для застрахованих осіб відсутні;

б) **забезпечення сталого функціонування роботи Національної тристоронньої соціально-економічної ради.** Попри те, що у травні ц. р. було призначено Голову Національної тристоронньої соціально-економічної ради, склад представників сторони органів виконавчої влади досі не оновлено і жодного засідання Національної ради не проведено. У той же час повноцінне відновлення роботи головного органу соціального діалогу в країні є вкрай важливим для забезпечення соціально-економічного розвитку держави, ефективності соціального діалогу на інших рівнях, а також визначено як одне із завдань Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу.

в) **підвищення мінімальної заробітної плати до адекватного (достатнього) рівня,** що є обов'язковим завданням на шляху до повноцінної європейської інтеграції України. Незважаючи на те, що Програма містить конкретні зарплатні показники окремих категорій працівників та визнання необхідності реформування системи оплати праці у певних сферах (працівники сфери охорони здоров'я, педагогічні, наукові та науково-педагогічні працівники, працівники закладів культури, сфери спорту, публічні службовці), відсутні основні орієнтири зростання мінімальної заробітної плати, критерії чи умови її перегляду.

2. У межах операційної цілі 1 Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України «Доступна, ефективна та адресна соціальна підтримка відповідно до потреб і кризових викликів»:

а) **Програма не пов'язує реформу прожиткового мінімуму із комплексною політикою подолання бідності та підвищенням доходів населення.** При цьому Комітет послідовно відзначає, що занижений розмір прожиткового мінімуму не лише не забезпечує належного рівня соціальних гарантій, а й сприяє поглибленню бідності та нерівності;

б) **відсутні положення щодо обов'язкового законодавчого розмежування фінансової відповідальності за надання соціальних послуг** між державним бюджетом, обласними бюджетами та бюджетами територіальних громад, а також щодо забезпечення гарантованого мінімального пакету соціальних послуг

– однакового доступу громадян до базового спектра соціальних послуг незалежно від спроможності конкретної територіальної громади.

3. У межах операційної цілі 2 Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України «Стилка і справедлива пенсійна система»:

а) **невиконання та зростання заборгованості за судовими рішеннями в пенсійних справах.** Через недосконалість законодавства та наявність суперечливих імперативних норм стрімко зростає обсяг судових рішень щодо перерахунку та доплат пенсій у підвищених розмірах (т. зв. «історичний борг»). Це створює дисбаланс між соціальними зобов'язаннями держави та її бюджетними можливостями, порушує принцип соціальної справедливості щодо інших пенсіонерів та генерує ризики невиконання зобов'язань перед міжнародними інституціями;

б) **визначення чітких механізмів врегулювання диспропорцій між загальними та «спеціальними» пенсіями** (напр., вирівнювання віку виходу на пенсію, запровадження єдиного прозорого порядку щорічної індексації тощо);

в) **урахування поступово зростання видатків на пенсійне забезпечення Захисників і Захисниць України та забезпечення сталості їх фінансування.**

4. У межах операційної цілі 3 Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України «Захист дітей та підтримка сімей із дітьми» також слід звернути увагу на **необхідність забезпечення фінансування комбінованої соціальної послуги раннього втручання та базових соціальних послуг**, визначених Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо формування комплексної державної підтримки та підвищення соціальних гарантій для сімей з особами з інвалідністю».

Цей Закон, прийнятий 19 серпня ц.р., унормовує перехід від фрагментарної допомоги до системного підходу та гарантує надання комплексної державної підтримки, що реалізується шляхом поєднання грошових виплат та надання соціальних послуг, зокрема комбінованої соціальної послуги раннього втручання. Також Законом передбачено впровадження базових соціальних послуг: супровід під час інклюзивного навчання; комплексного розвитку та догляду дітей з інвалідністю; тимчасового відпочинку для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю, особами з інвалідністю або важкохворими дітьми. Забезпечення їх сталого фінансування з Державного бюджету України у середньостроковій перспективі (5 років) є надзвичайно важливим.

5. Серед завдань Програми не знайшли свого відображення **питання підтримки сімей військовополонених, підтримки військовослужбовців та членів сімей осіб, звільнених з полону, а також підтримки родин зниклих безвісти військовослужбовців.**

Беручи до уваги вищезазначене, а також результати обговорення.... Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив цей висновок і рекомендує Верховній Раді України проєкт Постанови Верховної

Ради України «Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України» (реєстр. № 15521), поданий Кабінетом Міністрів України, керуючись пунктом ... частини шостої статті 227 Регламенту Верховної Ради України, ...

Надіслати цей висновок у головний комітет – Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку.

Голова Комітету

Г.М. Третякова